

3

באר הגולה

10. fluid
11. valve
12. public knowledge

יט

הלכות שבת סימן רנב

והולכים בכל השבת. (לו) וילחצים (לו) קילור (לס) של רפואה שנותנין על העין עבה על העין
אחרי-על-פי (לה) שאסור להניחו בשבת, (לט) ולתת מגמר תחת העלים והם מתגמרים מאליהם כל
השבת, (מ) ואפילו מגמר מנה בקלי, דאין אדם מאנה על שבתת פלים, ולתת שעורים בגיגית
(מא) לשרותן. (מב) יטוענין בקורת בית-הכפר והגת מבעוד יום על זיתים וענבים, (מג) והשמן והזית
היוצא מהם *מותר (ועין לקמן סימן שכ סעיף ב), (מד) וכן *בסר (מה) ומלילות שרסקן מבעוד יום,
מתרים המשקים היוצאים מהם. *ומותר (מו) לתת חטים לתוך רחם (מו) של מים סמוך לתשבה: הגה ולא
הושנין *לתשמת קול שיאמרו רחם של פלוגי טוחנות בשבת. ויש אוסרים ברחם (מה) ובכל מקום שיש לחש

באר הגולה

ומשמע דסבינא לה להקמא להקלפה פדעת הסתירה²⁶. ועין בסימן שכה סעיף ד
בבאר הגולה מה שכתב שם דלא יסתר לתוך דמקא: *מותר, וכן נכח. הגה
מחשבת המספר משמע דסבינא לה פשיטת הפוסקים דאפילו בשלא נדרכו
הענבים מקדם, וכן בסר ומלילות שרסקן, אפילו הם מחסרין עדן דייכה (פי
שלשה דברים נש: רסוק ודיכה ושחיקה; רסוק בתחלה, ואחר-כך דף אותם
באניה קלי, ואחר-כך שוחק אותם יפה) מותר היוצא מן. ומה דלקמן בסימן
שכה סעיף יט מחמיר במחמר דייכה, שם הוא משום שעושה הפעלה בידים
בשבת על-כן אסור, מה שאין כן לענין המשקין היוצא מן. וכן נכח דסבינא
מורדי וסגורא בבאר דעת הטמיר. אבל באלו דבה סבה, דלמלכה יש להפס
מאיון פוסקים (ומינו ספר התרומה וסמ"ג וסמ"ק וסוחר) דאינו מותר המשקה
היוצא כי אם בשנדיכו קדם השבת, וכן משמע בבאר הגולה שם, וכן
כן אין להתיר משקין היוצא מבסר ומלילות אלא אם כן דכן מבעוד יום, וכן
על-ידי טענת קורא צריך שיהיו משקין קדם השעניה, דאז מחשב השעניה
כדיכה, עין ביחיוסף: * בסר ומלילות. עין מגן אברהם שחקשה דלמה
השמים השור שום' משקין במקרא, ומרן דשום אינו חוב עליו חטאת אם
סתם אפילו אם לא נתפשק מבעוד יום, דמן התורה אינו חוב אלא על זיתים
וענבים בלבד, ולכן לא נזר בו על משקין היוצאין מקנה, ומה שזכר בסימן
שכה סעיף יט 'שום', הנה לענין לגמר שחיקתו בידים, אבל קנה דמיון לענין
משקין היוצאין, בכנה השמים שום, ולפלא, דמה נצנה בתרוצ ראשון של
התוספות שפרשו פלגמא דרבי ושמעאל רבי עקיבא לענין ששינוי שיאמר
הסחיטה ויאלץ אחר-כך בשבת, ושם איתא בהדא 'שום שרסקו', ומצאנו
שכבר הקשה כן במסעית השקל ונשאר בקשנא. גם ראיתי בבאר הגולה
שכתב להרמא שהוא הדין לשום שרסקו. ושם נדבר נראה, דאף דאין אסור
דאורוקא על סחיטת השום, מכל מקום אסור המשקין היוצאין אם לא נתפשקו,
ומה שכתבו התוספות אחר-כך: כל הויא דליקא חייב חטאת המשקין מותרין,
הנה הויא שכתב נגמר מבעוד יום מן התורה מלאכת הסחיטה, שוב ליקא
למגור שמה וסחט, דכפחוט דמא, אבל במקום שלא תתחל כלל הסחיטה
מבעוד יום לא חלקו לענין משקין היוצאין בין דבר שאסורין בין דבר
שאסורין מדרבנן; ומדע, דתא תותים ורמונים גמרינן אין אסור חסיתן אלא
מדרבנן, ואפילו הכי אסור משקין היוצאין ששהכניסן למשקין, ושעם, דבעת
שנזר על משקין היוצאין מיתים וענבים נזר על כל דבר העומד לסחיטה
קצת פותחים וענבים, ואסורין בעניננו גמי דעומדים קצת למשקה, כותחים
ורמונים דמא. ונהה פנת התוספות מה שכתבו דיותר עומדים למשקה משאר
פירות, ורצונם לומר דהם כותחים ורמונים, ונהה שעם גמרינן במלילות (ומה
שכתב הפגן אברהם דמלילות נש גמרינן אסור דאורוקא, כבר נדחקו
האחרונים בזה, עין ביד אפרים ובסמ"ק משה). אחר-כך מצאנו בענין השם
במאיון בקר קמא דף יח ויט כמו שכתבנו: * לתשמת קול. עין בקר
אברהם שפיעד לומר דתמינת חטים לתוך רחם של מים בשבת ליקא חייב
חטאת, דהשחינה אחר-כך מפילא אתי, והביא ראיה לזה מתוספות דף יח דבור
המסתחיל ו'ליקא', וכל האחרונים דחו ראיתו, וכן בסמ"ג וסמ"ק שפיעני לא
נמצא שום רמז לזה, וכן ברמב"ם פ"ח אין הולכת לזה, והסכימו האחרונים
(ומינו האלה דבה וסאבן העור והגגול מרבקה והסמ"ק משה) למה שכתבנו
דפורס מעודה ובשבת פרישתי נכנס חטאי לתוכה ונלכדה, דסב אף דאמי
מפילא, וכן כשאוהה במגור, אף שהאפה מפילא אתי לבסוף, מכל מקום מקמי
מעשה ממש, אף שאינו מקרב האש לגבי חפת אלא חפת לגבי האש, והאש
פועל פעלתו לבסוף, אפילו הכי חוב, והוא הדין בעניננו: אף שהשחינה מפילא

משנה ברורה

שנלף לזה להשקותה¹⁸: (לו) וילחצים. הנה, אף ששאר מנה בשבת
על-ידי-הה מתרבה והולך, והוא הדין שמתר להניח או מתבשת על
המנה (גמרא): (לו) קילור עבה. קילור דף ו'לול, אף בשבת
נפא מותר להניחו פשהה שריו מבעוד יום, דלקמן בסימן שכה
סעיף כא, עין שם¹⁹: (לה) שאסור וכו'. שמה ומרמז²⁰: (לט) ולתת
מגמר. לבונה ומיני בשמים נותנין על האש ומשפנין הכנדים שיהא
יטון נודף (נרש"י): (מ) ואפילו מגמר וכו'. וכל-שכן כשהמגמר
נח על הארץ דשרי: (מא) לשרותן. השבת אסור²¹, ובדלקמן
בסימן שלו סעיף יא, עין שם: (מב) יטוענין וכו'. ואפילו לא
התפשקו מקדם מותר לטעון, כיון שמתחיל הפעלה קדם שמשקע
המנה, וכנ"ל: אף לענין שמן וזין היוצא מן, סבב הפגן אברהם
דאין מותר רק אם הוא טוען כעוד היום גדול, שייכל להתפשק קדם
שבת על-ידי טענת הקורה, ואסורין אפילו סחיט לחו אחר-כך בידים
בשבת ליקא חייב חטאת, ולכן המשקין היוצא מן מותר, דאין
דקום לגזר משום סחיטה, אבל אם יטען סמוך לשקיעה ממש, דלא
יתפשקו קדם השבת על-ידי הקורות, אסור המשקין היוצא מן,
ענה שמה וסחט: (מג) והשמן והזית והיוצא וכו'. פרוש, אף מה
היוצא בשבת²², ולא נזרין שמה וסחט כמו שנזרין במשקין שבו
הזיתים וענבים שלא נתפשקו, ובדלקמן בסימן שכ סעיף א, דהם
יש חייב חטאת אם יסחט על-ידי נזרין אפילו בנבם מעצמן, אבל הכא
שכר נזרין על-ידי השעניה ובלאו הכי נב מעצמן, אלא שיוצא
שם על-ידי הסחיטה בידים, בזה אין אסור אלא מדרבנן, על-ידי נזרין
בעצמן בשבת שרי לגמרי. וזה השעם הוא גמרינן בבסר ומלילות
שרסקן. ועין בבאר הגולה דאין להתיר כי אם בשדכן גמרינן קדם
השבת, ודיקה הוא יותר מרסקו: (מד) וכן בסר. ענבים מתחלת
כשית דקים מוציא מן משקה לטבל בו בשר, לפי שהוא חזק
ידיה להתמיץ: (מה) ומלילות. שגלין שלא בשלו כל צדק
הזמן וטוענין באבנים, ומשקה נב מן ומטבל בו: (מו) לתת
חטים וכו'. והוא הדין (לא) שמתר או בעצמו לפתח גמרינן את
הסמית של המים שעל-ידי-ה טוחנין רחמים: (מו) של מים. ולא
דף בהמה, דאדם מאנה על שבתת בהמה: (מז) ובכל מקום.
כל בזה כל היוצא בזה המשמיץ קול, דאושא מלאה איכא ולותא
השבת²⁴, וכמו שכתב בדרך-משה. ואם תרחים של אינו-הודי,
בנדי שרי לתת לתוכה מבעוד יום, והוא הדין אם השפירו לאינו-
הודי. ואם השפיראל מסר לאינו-הודי שהבואה מבעוד יום, אז אף
אם האיני-הודי טוחן אותם בשבת שרי בקצץ, דאינו-הודי אדעתה
דנפשה עבדי, רק שלא יעמוד ישאל אצלו, דמתני בשלוח²⁵, כמו
שכתב סוף סימן שו. ולענין הפסח מותר לישראל להיות עומד שם
ידיה שלא יתחמץ, (נב) וכן מותר להשיב שומר שלא יגב האיני-
הודי, ובכלבד שלא ידבר עמו בשום עסק, וכמו שכתבנו לעיל בסוף

אם יבסוף, אפילו הכי חוב²⁷. ועין באבן-העזר שם עוד ראיות לזה. והנה כל זה
הנה אסור נתינתו להשמן ואם יש תחית עוד תבואה אחרת. יש לענין אם יש בזה חייב חטאת אפילו לדידהו, ואינו דומה לזמן שמן לנר, דקמא לן דחוב

שער העינים

(ל) ואף דאם יפתח בשבת מופא, נראה דאף להפגן אברהם חוב חטאת, ואם שפארנו לקמה, אפילו הכי, תלא לבית-החל דקמא
לן קומתו לא נזרין אטו שבת: (נב) אף דבמגן אברהם לא משמע כן, האחרונים הסכימו להטיר:

1 eye medicine 2. thick consistency Comment
or gel